

Yrkande
2022-04-01

Ärende 4.2

Yrkande – Remiss från Försvarsdepartementet - Totalförsvarsanalys – en oberoende myndighet för uppföljning och utvärdering

Förslag till beslut

I Kommunstyrelsen:

- 1) Bilaga 1 ersätter tjänsteutlåtandet och skickas in som stadens svar: ”Yttrande till försvarsdepartementet, Fö2022/00025”
- 2) Berörda nämnder och bolag gör en inventering av befintliga skyddsrum i stadens fastigheter samt upprättar en plan för att återställa dessa i operativt skick. Vid behov ska nya skyddsrum byggas omgående.

Yrkandet

Krig vinnas inte av myndigheter, byråkrater och utredningar. Krig vinnas av soldater, arméer och vapen. Vi har ett omedelbart hot om invasion och vi måste köpa vapen för att försvara Sverige. MUST¹ ska informera om de vapen som fienden förfogar över och vi måste investera i vapen för att möta detta hot. Krigen i Ukraina och Syrien analyseras av Institute for the study of war (ISW)². MUST och ISW har kunskap om fiendens taktik från dessa krig. Vi måste lära av dessa två krig. Vi har en extrem situation och vi måste handla snabbt och investera i de rätta vapensystemen för att förhindra en invasion av Sverige.

Det är extremt allvarligt att hotbilden mot Sverige har ökat den sista tiden. Förvaret måste förstärkas. Vi måste bygga upp ett invasionsförsvar igen. Detta kräver att alla de förband som lagts ner efter kalla kriget måste återskapas.

Fienden kommer över havet. Dom kommer med landstigningsfartyg. För att möta detta hot måste vi ha ett kustartilleri. Både fast och rörligt. Vi måste ha pansarförband för att möta fienden på marken. Vi måste ha ett riktigt flygvapen för att slå ut så många landstigningsfartyg som möjlig innan dom lämnat hamnarna. Vi måste ha ett luftvärn värt namnet. Vi måste ha missiler för att kunna slå mot mål på andra sidan östersjön.

Bilagor

1. Göteborgs yttrande till Försvarsdepartementet, Fö2022/00025

¹ [Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten - Försvarsmakten \(forsvarsmakten.se\)](https://forsvarsmakten.se)

² [Institute for the Study of War \(understandingwar.org\)](https://understandingwar.org)

Skyddsrum

Om en fientligt sinnad nation vill angripa Sverige, så är det första målet att slå ut infrastruktur och industri. Eftersom Göteborg är Sveriges näst största stad med Nordens största hamn så är Göteborg ett primärt mål.

Hamnen, broar, raffinaderier, elförsörjning, vattenrening, vattenverk, IT-infrastruktur, vägar, järnvägar och stadens fordonsfabriker riskerar att slås ut i ett angrepp, och då kommer civila att drabbas. Tusentals med civila riskerar att bli offer på grund av att vi inte prioriterat vikten av att skydda civilbefolkningen. Göteborgs stad måste därför omgående inventera stadens skyddsrum och återställa dessa i operativt skick. Vid behov ska nya skyddsrum byggas.

Yttrande till Försvarsdepartementet, Fö2022/00025

fo.remissvar@regeringskansliet.se

fo.esl@regeringskansliet.se

Göteborgs Stads yttrande över remiss från Försvarsdepartementet - Totalförsvarsanalys – en oberoende myndighet för uppföljning och utvärdering

Krig vinnas inte av myndigheter, byråkrater och utredningar. Krig vinnas av soldater, arméer och vapen. I stället för att skapa en ny myndighet måste vi agera här och nu för att försvara Sveriges existens.

Försvarsmakten³ och MSB⁴ ska omedelbart ges följande uppdrag:

Inom ett år ska Sverige kunna stå emot ett fullskaligt anfall från en stormakt.

Vapensystem ska köpas in, bemannas och vara operativa inom ett år. Finansieringsfrågan är sekundärt, primärt är att försvara vårt land. Samtliga civila i våra storstäder ska ha ett fungerande skyddsrum, och veta var det ligger. Evakueringsplaner för civila ska finnas för Gotland och Skåne, för att verkställas vid ett storskaligt anfall.

Inom fem år ska Sverige ha återskapat det invasionsförsvar som Sverige hade under kalla kriget. Alla förband ska återskapas. Kalixlinjen ska återupprättas för att möta ett markanfall som går över Finland. Nya moderna vapensystem ska möta fiendens krigstaktik som nu praktiserats i Ukraina och Syrien. Samtliga civila i Sverige ska ha ett fungerande skyddsrum och veta var det ligger. Evakueringsplaner för civila ska finnas för Gotland, Skåne, Blekinge och samtliga storstäder för att verkställas vid ett storskaligt anfall mot dessa mål.

³ [Försvarsmakten \(forsvarsmakten.se\)](https://www.forsvarsmakten.se)

⁴ [MSB – Myndigheten för samhällsskydd och beredskap](https://www.msb.se)

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-03-11

Diarienummer 0110/22

Handläggare

Charlotta Bjerhem, Christina Gustafsson

Telefon: 031-368 05 88, 031-365 03 08

E-post: charlotta.bjerhem@stadshuset.goteborg.se,
christina.gustafsson@stadshuset.goteborg.se

Remiss från Förvarsdepartementet - Totalförvarsanalys – en oberoende myndighet för uppföljning och utvärdering

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Yttrande över remissen Totalförvarsanalys – en oberoende myndighet för uppföljning och utvärdering (SOU 2021:103), i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, översänds till Förvarsdepartementet.

Sammanfattning

Göteborgs Stad har fått slutbetänkandet Totalförvarsanalys – en oberoende myndighet för uppföljning och utvärdering (SOU 2021:103) på remiss. Remissen inkom den 14 januari 2022. Förvarsdepartementet önskar svar senast den 14 april 2022.

En ny myndighet inrättas som ska följa upp, analysera och utvärdera verksamheten inom totalförsvaret med fokus på totalförsvarets samlade funktionssätt och med utgångspunkt i det övergripande målet för totalförsvaret samt målen för det militära försvaret respektive det civila försvaret. Myndigheten ska heta Totalförvarsanalys och ska förse regeringen med kvalificerade kunskapsunderlag. Myndigheten bedöms enligt utredningen främst behöva hämta in uppgifter från statliga myndigheter som har uppgifter inom totalförsvaret.

Stadsledningskontoret är positivt till den nya myndigheten. För att den ska kunna vara ändamålsenlig och effektiv så bedömer stadsledningskontoret att vissa aspekter behöver förstärkas och förtydligas. En central aspekt är vikten av att följa upp kommuners och regioners uppgifter inom totalförsvaret samt förutsättningarna för det, bland annat med anledning av sekretess- och säkerhetsskyddslagstiftning. Myndighetens uppdrag angående tillsynsbegreppet i tryckfrihetsförordningen (1949:105) (TF) och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL) behöver förtydligas. Ytterligare uppmärksamhet behöver ägnas åt krisberedskap, som är en förutsättning för det civila försvaret.

Stadsledningskontoret vill understryka vikten av att de olika myndigheternas uppdrag och mandat behöver tydliggöras i relation till varandra för att säkerställa en effektiv myndighetsstruktur.

Den nya myndighetens uppdrag kring informationsinhämtning kan medföra ökade administrativa kostnader för kommunerna vilket är ytterligare ett exempel på att resurser behöver tillföras kommunerna med anledning av återuppbyggnaden av totalförsvaret.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Den nya myndighetens uppdrag kring informationsinhämtning kan medföra ökade kostnader för administration till exempel med anledning av krav på avtal i enlighet med säkerhetsskyddslagen (2018:585). Resurser kan därför behöva tillföras kommunerna.

Bedömning ur ekologisk och social dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner.

Bilagor

1. Sammanfattning av Totalförvarsanalys – en oberoende myndighet för uppföljning och utvärdering (SOU 2021:103)
2. Förslag till yttrande till Försvarsdepartementet

Ärendet

Göteborgs Stad har fått slutbetänkandet Totalförsvarsanalys – en oberoende myndighet för uppföljning och utvärdering (SOU 2021:103) på remiss. Remissen inkom den 14 januari 2022. Försvarsdepartementet önskar svar senast den 14 april 2022.

Beskrivning av ärendet

I regeringens proposition Totalförsvaret 2021–2025 (prop. 2020/21:30), som omfattar bland annat mål för totalförsvaret samt det civila respektive militära försvaret, pekade regeringen på behovet av en oberoende uppföljning och utvärdering av totalförsvaret¹. Regeringen menade att det bör inrättas en myndighet med ett sådant uppdrag. Syftet med uppföljningen och utvärderingen skulle enligt propositionen vara att säkerställa att inriktningen på totalförsvaret ger avsedd effekt och att offentliga medel används effektivt.

Regeringen beslutade den 15 april 2021 att tillsätta en utredning för att lämna de förslag som behövs för att regeringen i början av 2022 ska kunna tillsätta en organisationskommitté med uppdrag att inrätta en ny myndighet för uppföljning och utvärdering av verksamheten i totalförsvaret. Utredningens huvudsakliga uppdrag har varit att precisera vilka uppgifter som den nya myndigheten ska ansvara för, föreslå myndighetens ledningsform samt också föreslå i vilken omfattning regeringen ska kunna lägga särskilda uppdrag på myndigheten.

Den nya myndigheten ska, enligt direktiven till utredningen, vara anslagsfinansierad och inrättas senast den 1 januari 2023.

Denna remiss avser utredningens slutbetänkande. Ärendet har beretts av en arbetsgrupp på stadsledningskontoret.

Myndighetens uppdrag

I slutbetänkandet föreslår utredningen bland annat att huvuduppgiften för myndigheten ska vara att följa upp, analysera och utvärdera verksamheten inom totalförsvaret med fokus på totalförsvarets samlade funktionssätt och med utgångspunkt i det övergripande målet för totalförsvaret samt målen för det militära försvaret respektive det civila försvaret. Myndigheten ska heta Totalförsvarsanalys och ska förse regeringen med kvalificerade kunskapsunderlag. Enligt slutbetänkandet ska resultaten av myndighetens arbete dock även vara till nytta för övriga aktörer inom totalförsvaret.

Myndigheten ska mer precisera:

- följa upp utvecklingen av totalförsvaret i förhållande till det övergripande målet för totalförsvaret samt målen för det militära respektive civila försvaret.
- analysera och utvärdera samlade effekter av beslutade statliga insatser inom totalförsvaret.
- analysera och utvärdera effektiviteten i genomförandet av politiken och kostnadseffektiviteten i statliga insatser inom totalförsvaret.
- bistå regeringen i policyanalys och med handlingsalternativ för effektivisering av statliga insatser och styrning.

¹Totalförsvaret är all verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar).

Utredningen definierar begreppen utvärdering, analys och uppföljning enligt följande. Med utvärdering avses en systematisk bedömning av en pågående eller avslutad insats som förväntas bidra i beslutsfattandet. Med analys avses en grundlig uppdelande undersökning. Med uppföljning avses en datainsamling och statistikproduktion.

Av direktivet till utredningen framgår att den nya myndighetens arbete inte ska överlappa det arbete som redan befintliga myndigheter gör. Samtidigt pekar direktivet på att den nya myndigheten ska genomföra oberoende uppföljning och utvärdering av totalförsvaret. Utredningen menar att det kan innebära att den nya myndigheten kan behöva följa frågor som andra myndigheter också har i uppdrag att följa upp och utvärdera.

Utgångspunkten i myndighetens arbete ska enligt utredningens förslag vara statliga myndigheters befintliga uppföljning och underlag om verksamhet avseende totalförsvaret. Därför, bedömer utredningen, kommer myndigheten främst att behöva hämta in uppgifter från de statliga myndigheter som har uppgifter inom totalförsvaret. Myndigheten ska dock också ha möjlighet att hämta in kompletterande information från andra aktörer. Informationsöverföring som utgör samverkan eller samarbete som avses i 4 kap 1 § säkerhetsskyddslagen kräver säkerhetsskyddsavtal för kommuner.

En grundläggande förutsättning för att myndigheten ska kunna genomföra sitt uppdrag är att myndigheten får tillgång till nödvändig information. Många av de uppgifter som Totalförvarsanalys har behov av omfattas dock troligen av sekretess. När det gäller informationsinhämtning från bland annat kommunal verksamhet bedömer utredningen att det kan göras med stöd av bestämmelsen om utlämnande av uppgifter mellan myndigheter i 6 kap. 5 § OSL. Det bygger på att utredningen bedömer att den nya myndighetens verksamhet utgör tillsyn i den mening som begreppet har enligt TF och OSL, vilket innebär att den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 17 § OSL blir tillämplig. Därför menar utredningen att myndigheter inom totalförsvaret utan hinder kan lämna de uppgifter som Totalförvarsanalys behöver för myndighetens uppdrag att följa upp, analysera och utvärdera totalförsvaret. Samtidigt pekar utredningen på att det är regeringen som behöver ta slutlig ställning till om Totalförvarsanalys kommer att bedriva tillsyn i den mening som avses i TF och OSL.

I direktivet till utredningen framgår att den nya myndigheten inte ska bedriva tillsyn eller inspektion om verksamheten sker i enlighet med lagar och förordningar.

Kommuners och regioners ansvar

I utredningens slutbetänkande konstateras att kommuner och regioner är centrala aktörer inom totalförsvaret. Kommuner och regioner har bland annat ett lagstadgat ansvar att vidta särskilda åtgärder vid höjd beredskap, minska sårbarheten i sina verksamheter samt ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred och därigenom också ha en grundläggande förmåga till civilt försvar. Regioner och kommuner ska också ha planer för att kunna upprätthålla sin verksamhet under höjd beredskap. I regeringens proposition Totalförsvaret 2021–2025 pekar regeringen på att det intensifierade arbetet med civilt försvar inom statliga myndigheter också kan skapa nya förutsättningar för arbetet inom kommuner och regioner. Regeringen framhåller att det är viktigt att kommuner och regioner får stöd från berörda myndigheter i det arbetet.

Krisberedskap

Försörjningsberedskap, kontinuitetshantering, samverkan, ledning och katastrofmedicin är exempel på områden där totalförsvaret och krisberedskapen överlappar varandra.

Myndigheten ska därför inte vara förhindrad att analysera och utvärdera även de delar av samhällets krisberedskap som har betydelse för totalförsvaret. Att inkludera uppföljning, analys och utvärdering av krisberedskapen som helhet i den nya myndighetens uppdrag bedömer utredningen går utanför utredningens uppdrag i utredningsdirektivet.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret är positivt till den nya myndigheten och instämmer i behovet av en samlad uppföljning, analys och utvärdering av totalförsvaret. Det är mycket angeläget att den har förutsättningar att kunna genomföra sitt uppdrag samt att den är kostnadseffektiv ur ett övergripande myndighetsperspektiv. För att den ska kunna vara ändamålsenlig och effektiv så bedömer stadsledningskontoret att vissa aspekter behöver förstärkas och förtydligas.

Myndighetens uppdrag är att följa upp totalförsvarets samlade funktionssätt, där den kommunala verksamheten utgör en stor och viktig del. Utifrån det anser stadsledningskontoret att utredningen saknar en djupare analys av om det i praktiken kommer vara tillräckligt för myndigheten att i huvudsak hämta in information enbart från andra statliga myndigheter när det gäller det arbete som genomförs av kommunala aktörer. Stadsledningskontoret betonar också vikten av att regeringen, inför inrättandet av den nya myndigheten, tar ställning till om den nya myndigheten kan inhämta information från kommuner på det sätt som utredningen föreslår bland annat med anledning av sekretess- och säkerhetsskyddslagstiftning.

Sveriges kommuner har en mycket viktig roll i beredskapsarbetet. Kommunerna behöver ges goda förutsättningar för att kunna medverka i arbetet med att stärka beredskapen. Sådan verksamhet kan, för Göteborg Stads del, handla om till exempel energiförsörjning, vatten och avlopp, avfall, transporter samt vård och omsorg. Stadsledningskontoret instämmer i slutsatsen i regeringens proposition att det är viktigt att kommuner och regioner får stöd från berörda myndigheter i det arbetet. Därför vill stadsledningskontoret understryka vikten av att den nya myndighetens uppdrag också omfattar det arbete som genomförs i kommuner och regioner.

Förtydligande behövs avseende informationsinhämtning från kommunala bolag som är verksamhetsutövare. Det behövs förtydligas vilka som är verksamhetsutövare i en kommun som har flera nämnder och kommunala bolag.

Myndighetens uppdrag angående tillsynsbegreppet i TF och OSL behöver förtydligas. Om det förekommer personuppgifter behöver förutsättningarna för det klagöras.

Den nya myndigheten kan behöva genomföra uppföljning och utvärdering som överlappar andra myndigheters arbete. När det gäller uppföljning av kommunernas ansvarsområde skulle det, enligt stadsledningskontorets bedömning, till exempel kunna handla om de områden där myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och länsstyrelserna idag har uppföljningsansvar. De olika myndigheternas uppdrag och mandat behöver tydliggöras i relation till varandra för att säkerställa en effektiv myndighetsstruktur.

Stadsledningskontoret vill betona att krisberedskap och totalförsvaret hänger ihop då krisberedskap är en förutsättning för det civila försvaret. Därför är det angeläget att den

nya myndigheten ägnar ytterligare uppmärksamhet åt krisberedskap i förhållande till totalförsvaret.

Syftet med uppföljningen och utvärderingen är att säkerställa att inriktningen på totalförsvaret ger avsedd effekt och att offentliga medel används effektivt. Stadsledningskontoret vill betona vikten av uppföljning och utvärdering av den faktiska förmågan, för att kunna uppfylla syftet.

Den nya myndighetens uppdrag kring informationsinhämtning kan medföra ökade kostnader för administration till exempel med anledning av krav på avtal i enlighet med säkerhetsskyddslagen. Stadsledningskontoret vill framföra att detta är ytterligare ett exempel på att resurser behöver tillföras kommunerna med anledning av återuppbyggnaden av totalförsvaret.

Jonas Kinnander

Direktör Ärende och utredning

Eva Hessman

Stadsdirektör

Sammanfattning

Regeringen uttalade i propositionen *Totalförsvaret 2021–2025*¹ att det med en ökad ambitionsnivå och betydande ekonomiska tillskott till totalförsvaret är viktigt att säkerställa att inriktningen ger avsedd effekt och att offentliga medel används effektivt. I propositionen betonades vidare vikten av att det sker en oberoende uppföljning och utvärdering av totalförsvaret och att det bör inrättas en myndighet med ett sådant uppdrag.

Utredningens huvudsakliga uppdrag har varit att precisera vilka uppgifter som den nya myndigheten ska ansvara för, föreslå myndighetens ledningsform samt föreslå i vilken omfattning regeringen ska kunna lägga särskilda uppdrag på myndigheten. Utredningen har även haft i uppdrag att lämna förslag på sammansättningen av sak- och metodkompetens samt vilka eventuella särskilda kompetenser myndigheten bör ha för att kunna fullgöra sitt uppdrag. Vidare har utredningen även haft i uppdrag att beräkna kostnaden för den nya myndigheten givet en miniminivå samt vilka kostnader som är förknippade med en uppskalning av verksamheten.²

Den nya myndigheten ska, enligt direktiven, vara anslagsfinansierad och inrättas senast den 1 januari 2023. Utredningens bedömning är dock att den nya myndigheten kommer att behöva ha en uppstartsperiod och att den kommer att kunna fullgöra sitt uppdrag fullt ut först från den 1 januari 2024. Utredningen föreslår att den nya myndigheten ska ha namnet *Totalförsvarsanalys*.

¹ Prop. 2020/21:30, s. 97 f.

² Dir. 2021:25.

Myndighetens huvuduppgift

Utredningen föreslår att den nya myndigheten ska ha till huvuduppgift att följa upp, analysera och utvärdera verksamheten inom totalförsvaret med ett fokus på totalförsvarets samlade funktionssätt och med utgångspunkt i det övergripande målet för totalförsvaret samt målen för det militära respektive det civila försvaret. Mottagare av myndighetens analyser och utvärderingar är regeringen, men resultaten av myndighetens arbete kommer även att vara till nytta för övriga aktörer inom totalförsvaret. I enlighet med utredningsdirektiven ska myndighetens mandat inte omfatta försvarsunderrättelseverksamhet och viss underrättelseverksamhet som Säkerhetspolisen bedriver. Utredningen föreslår också att detsamma ska gälla för säkerhetsunderrättelseverksamhet som Försvarsmakten bedriver samt för frågor som rör regeringens och Regeringskansliets planering för och roll i operativ verksamhet under höjd beredskap.

Precisering av Totalförvarsanalys uppgifter

Totalförvarsanalys uppgifter föreslås preciseras närmare som att myndigheten ska:

- följa upp utvecklingen av totalförsvaret i förhållande till det övergripande målet för totalförsvaret samt målen för det militära respektive civila försvaret,
- analysera och utvärdera samlade effekter av beslutade statliga insatser inom totalförsvaret,
- analysera och utvärdera effektiviteten i genomförandet av politiken och kostnadseffektiviteten i statliga insatser inom totalförsvaret, och
- inom sitt verksamhetsområde bistå regeringen i policyanalys och med handlingsalternativ för effektivisering av statliga insatser och styrning.

Myndigheten ska göra detta med utgångspunkt huvudsakligen i statliga myndigheters uppföljning och underlag om verksamhet avseende totalförsvaret. Myndigheten ska dock inte vara förhindrad att, när

myndigheten anser det vara nödvändigt, inhämta kompletterande grundinformation från andra aktörer än statliga myndigheter.

Utredningen gör bedömningen att det inte behövs några författningsmässiga åtgärder för att avgränsa Totalförvarsanalys uppdrag gentemot de instruktionsenliga uppgifterna för Försvarmakten, Totalförsvarets forskningsinstitut, Försvarshögskolan, Socialstyrelsen, Statskontoret, Ekonomistyrningsverket eller andra analys- och utvärderingsmyndigheter. I 10 § förordning (2008:1002) med instruktion för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap föreslås dock ett tillägg göras som innebär att den uppföljning, utvärdering och bedömning som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap gör avseende civilt försvar på begäran av Totalförvarsanalys ska lämnas som underlag till Totalförvarsanalys.

Samverkan för en effektiv utvärdering

Utredningen bedömer att det är effektivt och ändamålsenligt att metodkompetensen vid Totalförvarsanalys nyttjas för att främja utvärderingsbarhet. Utredningen föreslår därför att det i Totalförvarsanalys instruktion anges att myndigheten ska bistå regeringen och samverka med berörda aktörer när det gäller generella kriterier för dokumentation och utformning av insatser, i syfte att dessa så långt det är möjligt ska kunna utvärderas. I sin utvärderande verksamhet ska Totalförvarsanalys även föra en dialog med de myndigheter som kan komma att beröras av verksamheten.

Totalförvarsanalys behov av underlag från berörda aktörer

För att säkerställa att Totalförvarsanalys får tillgång till den information som myndigheten behöver för sitt uppdrag föreslås att det införs en bestämmelse om skyldighet för vissa statliga myndigheter att lämna uppgifter till Totalförvarsanalys. Av samma skäl föreslås att Totalförvarsanalys ska ha rätt att begära upplysningar eller medverkan enligt lagen (1982:1004) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförvarsplaneringen. När det gäller möjlighet att inhämta information från andra statliga myndigheter samt kommuner och regioner gör utredningen bedömningen att detta kan göras med stöd av bestämmelsen om

utlämnande av uppgift mellan myndigheter i 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Utredningen gör bedömningen att någon ändring av offentlighets- och sekretesslagstiftningen inte är nödvändig.

Regeringens möjlighet att ge särskilda uppdrag till myndigheten

Utredningen föreslår att myndigheten senast den 1 februari varje år till regeringen ska redovisa en plan med huvudsaklig inriktning för den uppföljnings-, analys- och utvärderingsverksamhet som myndigheten avser att göra på kort och lång sikt. Regeringen har alltid möjlighet att vid behov ge särskilda uppdrag till myndigheten. Möjligheten att lägga särskilda uppdrag bör dock nyttjas restriktivt och omfattningen av särskilda uppdrag bör inte överstiga hälften av myndighetens kapacitet.

Ledningsform och särskilda organ

Utredningen föreslår att Totalförsvarsanalys ska vara en enrådighetsmyndighet som leds av en generaldirektör. Det bör inte knytas något insynsråd till myndigheten, men däremot bör myndigheten ha ett vetenskapligt råd. Detta råd ska ha till uppgift att bistå myndigheten med kunskap inom de ämnesområden som är relevanta för totalförsvaret samt i vetenskapliga frågor om metoder och kvalitet i myndighetens verksamhet. Det vetenskapliga rådet ska bestå av myndighetens chef, som är ordförande, och högst nio andra ledamöter. Utredningen föreslår vidare att ledamöterna i det vetenskapliga rådet ska utses av myndigheten.

Ett starkt säkerhetsskydd

Utredningen gör bedömningen att Totalförsvarsanalys kommer att ansvara för uppgifter som i väsentliga delar ställer höga krav på säkerhetsskydd vad avser informationssäkerhet, fysisk säkerhet och personalsäkerhet. Myndigheten behöver därför ett starkt säkerhetsskydd. Den närmare utformningen av säkerhetsskyddet bedömer utredningen dock att en kommande organisationskommitté bör ansvara

för. Utredningen föreslår vidare att Försvarsmakten ska utöva tillsyn över säkerhetsskyddet hos Totalförvarsanalys. Totalförvarsanalys behöver även ha säkra kryptografiska funktioner. Försvarets radioanstalt bör svara för att Totalförvarsanalys tilldelas säkra kryptografiska funktioner. Försvarsmakten ska kunna meddela verkställighetsföreskrifter rörande när Totalförvarsanalys ska kunna ta emot och sända krypterade meddelanden.

Kompetens vid myndigheten

Utredningen föreslår att Totalförvarsanalys i sin kompetenssammansättning bör ha en tyngdpunkt i kunskaper om analys- och utvärderingsmetoder. Myndighetens behov av sakkompetens bör säkerställas genom att det inom myndigheten finns erfarna personer med ett brett kunnande från olika ämnesområden inom totalförsvaret och en överblick över totalförvarssystemet. Myndighetens behov av mer specialiserad och ämnesspecifik sakkompetens bör tillförsäkras genom att myndigheten knyter till sig sådan förmåga från aktörerna inom totalförsvaret. För att hantera de frågor om oberoende, objektivitet och trovärdighet som följer med att Totalförvarsanalys knyter till sig sakkompetens från aktörerna inom totalförsvaret är det centralt att myndigheten har goda interna kvalitetssäkringsrutiner i verksamheten och bedriver ett aktivt värdegrundsarbete. Utredningen bedömer att konsultanvändning i kärnverksamheten vid Totalförvarsanalys bör undvikas.

Utredningen anser att Totalförvarsanalys inom myndigheten bör ha kompetens inom följande områden: statsförvaltningens styrning och uppföljning, militärt och civilt försvar, kommuners och regioners verksamhet, näringslivets förutsättningar, civilsamhället, finansiell styrning, samhällsekonomi och juridik.

Kostnaden för Totalförvarsanalys

Utredningen beräknar att Totalförvarsanalys behöver en grundläggande bemanning på 33 årsarbetskrafter när verksamheten är fullt utbyggd. Med hänsyn till de extra kostnader som uppkommer på grund av att myndigheten behöver ett omfattande säkerhetsskydd bedömer

utredningen att anslagsbehovet för Totalförvarsanalys uppgår till drygt 61 miljoner kronor per år.

Vid en uppskalning av Totalförvarsanalys verksamhet gör utredningen bedömningen att det kan övervägas om myndigheten i instruktionen ska ges vissa ytterligare uttalade uppgifter. En sådan uppgift kan vara att på regeringens uppdrag bistå med att närmare analysera och utvärdera kvaliteten på de myndighetsunderlag som legat till grund för regeringens beslut om reformer, investeringar och särskilda satsningar. Detta bedöms kräva 3 årsarbetskrafter. En annan tillkommande uppgift kan vara att, så långt det är möjligt med hänsyn till sekretess och säkerhetsskyddsaspekter, sammanställa och tillgängliggöra väsentliga uppgifter om totalförsvaret och dess utveckling över tid. Denna uppgift skulle enligt utredningens bedömning kräva 2 årsarbetskrafter.

Sammantaget bedömer utredningen att det totala anslagsbehovet, om båda uppgifterna läggs till myndighetens uppdrag, uppgår till strax under 70 miljoner kronor per år.

Konsekvenser av förslagen

Utredningen bedömer att förslagen om myndighetens uppgifter, inriktning och verksamhetsförutsättningar kommer att bidra till att skapa en bättre helhetsbild av och överblick över totalförsvaret. Vidare kommer regeringen att kunna få utvecklade kunskapsunderlag för att styra inriktningen för totalförsvaret så att den ger avsedd effekt och att offentliga medel används effektivt. Utredningens förslag till kompetenssammansättning vid Totalförvarsanalys bedöms ge rimliga förutsättningar för en myndighet av begränsad storlek att hantera ett så omfattande verksamhetsområde som totalförsvaret.

Inrättande av en ny myndighet medför nya kostnader för staten. Utredningen utgår från att de kostnader som följer av förslagen ska finansieras inom de ekonomiska ramar som angivits för det militära och civila försvaret för försvarsbeslutsperioden 2021–2025. Utredningen förordar att kostnaderna för den nya myndigheten finansieras från anslag 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.

Utredningens förslag bedöms ha begränsade eller inga negativa konsekvenser för aktörerna inom totalförsvaret eller i övrigt för andra frågor som utredningar har att beakta.

Yttrande till Förvarsdepartementet, Fö2022/00025

fo.remissvar@regeringskansliet.se

fo.esl@regeringskansliet.se

Göteborgs Stads yttrande över remiss från Förvarsdepartementet - Totalförvarsanalys – en oberoende myndighet för uppföljning och utvärdering

Göteborgs Stad är positiv till den nya myndigheten och instämmer i behovet av en samlad uppföljning, analys och utvärdering av totalförsvaret. Det är mycket angeläget att den har förutsättningar att kunna genomföra sitt uppdrag samt att den är kostnadseffektiv ur ett övergripande myndighetsperspektiv. För att den ska kunna vara ändamålsenlig och effektiv så bedömer Göteborgs Stad att vissa aspekter behöver förstärkas och förtydligas.

Myndighetens uppdrag är att följa upp totalförsvarets samlade funktionssätt, där den kommunala verksamheten utgör en stor och viktig del. Utifrån det anser Göteborgs Stad att utredningen saknar en djupare analys av om det i praktiken kommer vara tillräckligt för myndigheten att i huvudsak hämta in information enbart från andra statliga myndigheter när det gäller det arbete som genomförs av kommunala aktörer. Göteborgs Stad betonar också vikten av att regeringen, inför inrättandet av den nya myndigheten, tar ställning till om den nya myndigheten kan inhämta information från kommuner på det sätt som utredningen föreslår bland annat med anledning av sekretess- och säkerhetsskyddslagstiftning.

Sveriges kommuner har en mycket viktig roll i beredskapsarbetet. Kommunerna behöver ges goda förutsättningar för att kunna medverka i arbetet med att stärka beredskapen. Sådan verksamhet kan, för Göteborgs Stads del, handla om till exempel energiförsörjning, vatten och avlopp, avfall, transporter samt vård och omsorg. Göteborgs Stad instämmer i slutsatsen i regeringens proposition att det är viktigt att kommuner och regioner får stöd från berörda myndigheter i det arbetet. Därför vill Göteborgs Stad understryka vikten av att den nya myndighetens uppdrag också omfattar det arbete som genomförs i kommuner och regioner.

Förtydligande behövs avseende informationsinhämtning från kommunala bolag som är verksamhetsutövare. Det behövs förtydligas vilka som är verksamhetsutövare i en kommun som har flera nämnder och kommunala bolag.

Myndighetens uppdrag angående tillsynsbegreppet i TF och OSL behöver förtydligas. Om det förekommer personuppgifter behöver förutsättningarna för det klargöras.

Den nya myndigheten kan behöva genomföra uppföljning och utvärdering som överlappar andra myndigheters arbete. När det gäller uppföljning av kommunernas

ansvarsområde skulle det, enligt Göteborgs Stads bedömning, till exempel kunna handla om de områden där myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och länsstyrelserna idag har uppföljningsansvar. De olika myndigheternas uppdrag och mandat behöver tydliggöras i relation till varandra för att säkerställa en effektiv myndighetsstruktur.

Göteborgs Stad vill betona att krisberedskap och totalförsvaret hänger ihop då krisberedskap är en förutsättning för det civila försvaret. Därför är det angeläget att den nya myndigheten ägnar ytterligare uppmärksamhet till krisberedskap i förhållande till totalförsvaret.

Syftet med uppföljningen och utvärderingen är att säkerställa att inriktningen på totalförsvaret ger avsedd effekt och att offentliga medel används effektivt. Göteborgs Stad vill understryka vikten av uppföljning och utvärdering av den faktiska förmågan, för att kunna uppfylla syftet.

Den nya myndighetens uppdrag kring informationsinhämtning kan medföra ökade kostnader för administration till exempel med anledning av krav på avtal i enlighet med säkerhetsskyddslagen. Göteborgs Stad vill framföra att detta är ytterligare ett exempel på att resurser behöver tillföras kommunerna med anledning av återuppbyggnaden av totalförsvaret.

För kommunstyrelsen